

D O H O D A
o používání Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou
o sociálním pojištění podepsané ve Varšavě 5. dubna 1948

Na základě čl. 1 odst. 6, článku 4 odst. 1, čl. 14 odst. 7 a čl. 23 odst. 1 Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění, která byla podepsána 5. dubna 1948 ve Varšavě,

příslušné ústřední orgány Československé socialistické republiky a Polské lidové republiky zastoupené

na straně československé Michalem Štanclem, ministrem práce a sociálních věcí Československé socialistické republiky

na straně polské Michalem Krukowskim, předsedou Výboru pro práci a mzdy

dohodli následující:

Použití čl. 1 odst. 4 písm.

§ 1

Pracovníci vyslaní podnikem jednoho státu k přechodnému výkonu zaměstnání na území druhého státu podléhají sociálnímu pojištění státu, v němž má sídlo vysílající podnik i tehdy, trvá-li doba jejich zaměstnání v druhém státě déle než 6 měsíců.

Použití článku 4 Úmluvy

- /1/ Doby zaměstnání (pojištění) ve třetím státě budou hodnoceny
- a) pro vznik nároku i pro výši polského důchodu československým občanům, kteří bydlí v Polsku,
 - b) pro vznik nároku i pro výši československého důchodu polským občanům, kteří bydlí v Československu,
- za podmínky, že doba zaměstnání v Polsku, popřípadě v Československu trvá alespoň 10 let.
- /2/ Výplata důchodu přiznaného s přihlédnutím k dobám zaměstnání (pojištění) ve třetím státě se zastavuje, opustí-li československý občan území Polska a polský občan území Československa. Důchod, na který trvá nárok i bez započtení doby zaměstnání ve třetím státě, bude vyplácen nadále.

§ 3

- /1/ Sociální důchod podle československých předpisů může být přiznán rovněž polským občanům.
- /2/ Mimořádný důchod podle polských předpisů může být přiznán rovněž československým občanům.
- /3/ Výplata důchodů uvedených v předchozích odstavcích se zastavuje, opustí-li polský občan území Československa a československý občan území Polska.

§ 4

- /1/ Výplata výchovného v důchodům poskytovaným orgánem jednoho státu osobám bydlícím ve státě druhém bude zastavena, vstoupí-li důchodce nebo jeho manžel do zaměstnání a z toho důvodu jsou dány předpoklady pro přiznání přídatků na děti, na které dosud náleželo výchovné.

- /2/ Pobírá-li důchodce důchod od orgánů obou států a důchody nemohly být vypočteny podílem podle čl. 14 Úmluvy, výchovné vyplácí jen orgán toho státu, na jehož území důchodce bydlí.

Použití článku 5 Úmluvy

§ 5

- /1/ Při souběhu nároků na důchod od orgánu jednoho státu s nárokem na důchod od orgánu druhého státu se postupuje podle těchto zásad
- a) při souběhu nároku na důchod starobní nebo invalidní od orgánu jednoho státu s nárokem na důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) od orgánu druhého státu, snížení důchodu provádí jen orgán toho státu, ve kterém nárok na důchod vznikl později;
 - b) náleží-li podle ustanovení čl. 14 Úmluvy dílčí důchod starobní nebo invalidní a později vznikne důchodci nárok na dílčí důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) nebo naopak, provedou snížení důchodu popřípadě zastavení jeho výplaty orgány obou států, s přihlédnutím jen k vlastním dílčím důchodům;
 - c) náleží-li od orgánu jednoho státu důchod starobní nebo invalidní a později vznikne důchodci nárok na dílčí důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) podle čl. 14 Úmluvy nebo naopak, provede snížení důchodu nebo zastavení jeho výplaty pouze orgán toho státu, ve kterém vznikl nárok na dva nebo více důchodů;
 - d) při souběhu nároků na důchody stejného druhu od orgánů obou států a důchody nemohou být vypočteny podílem ve smyslu čl. 14 Úmluvy (například důchod ne základě předpisů o zaopatření vojenských invalidů a členů jejich rodin), vyplácí orgán, od kterého náleží vyšší důchod, tento důchod plně a orgán druhého státu, od něhož náleží důchod nižší, vyplácí tento důchod polovinou.
- /2/ Vyskytnou-li se v jednotlivých případech obtíže při použití zásad uvedených v předchozím odstavci, budou tyto případy vyřízeny individuálně dohodou mezi orgány obou států.
- /3/ Došlo-li ke snížení důchodu nebo k zastavení jeho výplaty ještě před nabytím účinnosti této Dohody, snížení nebo zastavení výplaty důchodu podle zásad uvedených v odst. 1 tohoto článku se provede jen tehdy, vznikne-li důchodci nárok na další dávku po účinnosti této Dohody.

Použití článku 14 odst. 1 Úmluvy

§ 6

- /1/ Doby zaměstnání pod zemí a v podmínkách zdraví škodlivých podle předpisů jednoho státu považují se za doby pod zemí a v podmínkách zdraví škodlivých podle předpisů druhého státu.
- /2/ Doby zaměstnání a doby náhradní, které se podle předpisů jednoho státu započítávají násobkem skutečné doby, započítávají se stejným násobkem i v druhém státě pro vznik nároku na důchod, jeho výši i pro stanovení poměrného dílu důchodu.

§ 7

- /1/ K době náhradní (k době započitatelné do doby zaměstnání) podle předpisů obou států přihlíží orgán toho státu, na jehož území byl pracovník zaměstnán před uvedenou dobou naposled.
- /2/ Nebyl-li pracovník zaměstnán před dobou uvedenou v předchozím odstavci, přihlíží k této době orgán státu, ve kterém byl pracovník zaměstnán poprvé.
- /3/ Kryje-li se doba zaměstnání v jednom státě s náhradní dobou podle předpisů druhého státu, přihlédně se při sčítání dob v obou státech jen k době zaměstnání.

§ 8

- /1/ Doba péče o dítě se započítává jako doba náhradní podle československých předpisů ženám, které bydlí v Polsku, jestliže tato doba navazovala bezprostředně na zaměstnání v Československu.
- /2/ K době pobírání československého invalidního důchodu se přihlíží ve smyslu článku 14 odst. 1 Úmluvy jen pro vznik nároku na dávku, nikoliv pro výši.

§ 9

- /1/ Doby zaměstnání a doby náhradní zařazené podle československých předpisů do I. nebo II. pracovní kategorie považují se podle polských předpisů za doby v I. pracovní kategorii.
- /2/ Doby zaměstnání a doby náhradní zařazené podle československých předpisů do III. pracovní kategorie považují se podle polských předpisů za doby ve II. pracovní kategorii a naopak.
- /3/ Doby zaměstnání a doby náhradní, zařazené podle polských předpisů do I. pracovní kategorie, považují se
 - a) za doby v I. pracovní kategorii, pokud jsou v této kategorii zařazeny podle československých předpisů,
 - b) v ostatních případech za doby v II. pracovní kategorii podle československých předpisů.
- /4/ Na žádost důchodce nebo orgánu jednoho státu dojde k zařazení zaměstnání do příslušné pracovní kategorie orgánem druhého státu odchýlně od shora uvedených zásad v těch případech, kdy podle předpisů tohoto státu je doba zaměstnání zařazena do pracovní kategorie, která je pro důchodce výhodnější.

Použití článku 14 odst. 2 Úmluvy

§ 10

- /1/ Při stanovení průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu) přihlíží se též k výdělkům dosaženým v rozhodném období v druhém státě.
- /2/ Průměrný měsíční výdělek (vyměřovací základ) stanoví orgán státu, ve kterém byl pracovník naposled zaměstnán. Z tohoto průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu) se vychází i pro výpočet důchodu, který náleží od orgánu druhého státu, avšak jen do nejvyšších částek započitatelných výdělků podle předpisů tohoto státu.

- /3/ Na žádost důchodce se však stanovení průměrný měsíční výdělek (vyměřovací základ) orgánem druhého státu podle jeho předpisů, byl-li zaměstnán v tomto státě v období, za které se přihlíží k výdělkům pro stanovení průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu). To však nemá za následek změnu průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu) stanoveného orgánem státu, ve kterém byl pracovník zaměstnán naposled.

§ 11

- /1/ Byl-li pracovník dále zaměstnán po splnění podmínek nároku na důchod starobní nebo invalidní nebo po přiznání jedné z těchto dávek z titulu dob zaměstnání v obou státech, přihlíží se k dobám dalšího zaměstnání pro zvýšení nebo nový výpočet důchodu v rozsahu a za podmínek stanovených vlastními předpisy každého z obou států. Dílčí důchody se vyměřují v tomto případě podle článku 14 odst. 1 Úmluvy s výhradou, že nový výpočet důchodu nemůže mít za následek snížení dosavadního dílčího důchodu starobního nebo invalidního náležejícího od orgánu jednoho nebo druhého státu.
- /2/ Byl-li pracovník po přiznání důchodu starobního nebo invalidního z titulu zaměstnání jen v jednom státě zaměstnán ve státě druhém, orgán tohoto státu přizná z tohoto titulu dávku podle vlastních předpisů a přihlédně k dobám zaměstnání v obou státech. Přiznání důchodu orgánem druhého státu nemá za následek snížení důchodu starobního nebo invalidního přiznaného orgánem jednoho státu před započtením zaměstnání ve státě druhém.

§ 12

- /1/ Důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) po pracujícím důchodci se vyměřuje podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy s přihlédnutím k dobám zaměstnání po přiznání důchodu starobního nebo invalidního.
- /2/ Za základ pro výpočet důchodu vdovského a sirotčího (důchodu rodinného) se bere v úvahu
- a) na polské straně výdělek, na jehož základě byl vyměřen důchod starobní nebo invalidní nebo výdělek v době zaměstnání po přiznání jedné z těchto dávek, jestliže je to pro důchodce výhodnější nebo též invalidní důchod, který náleží podle zákona z 23. ledna 1968 o peněžitých dávkách při pracovních úrazech,
 - b) na československé straně důchod starobní nebo invalidní, na který by měl nárok pracující důchodce ke dni úmrtí.

§ 13

Dílčí důchody náležející podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy budou vypočítány pracovníkům zaměstnaným na plný úvazek alespoň z minimální výše důchodu podle předpisů jednoho nebo druhého státu.

§ 14

- /1/ Byl-li pracovník zaměstnán v obou státech a orgán jednoho státu mu vyplácí osobní důchod, orgán druhého státu přizná z titulu zaměstnání v tomto státě dílčí důchod podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy, jsou-li s přihlédnutím k dobám zaměstnání v obou státech splněny podmínky nároku na důchody podle předpisů druhého státu.
- /2/ Vyplácí-li orgán jednoho státu důchod na základě předpisů o důchodovém zaopatření příslušníků ozbrojených sil a členů jejich rodin, orgán druhého státu přizná z titulu zaměstnání v tomto státě dílčí důchod podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy, jsou-li s přihlédnutím k dobám služby a zaměstnání v obou státech splněny podmínky nároku na důchod podle předpisů druhého státu.

§ 15

- /1/ Důchod manželky podle československých předpisů může být přiznán rovněž v případě, že se vyplácí do Polska dílčí důchod starobní nebo invalidní, jsou-li jinak splněny podmínky pro přiznání důchodu manželky; tento důchod se poskytuje v takové poměrné části, v jaké je vyplácen důchod starobní nebo invalidní.
- /2/ Zvýšení československého důchodu pro bezmocnost osobě, která bydlí v Polsku, se provede ode dne rozhodnutí polské lékařské komise pro věci invalidity a zaměstnání o zařazení důchodce do I. skupiny invalidity.

Použití článku 14 odst. 2 a 4 Úmluvy

§ 16

- /1/ Byl-li pracovník zaměstnán v obou státech a utrpěl-li pracovní úraz nebo onemocněl nemocí z povolání jen v důsledku zaměstnání v jednom státě, důchod invalidní nebo vdovský a sirotčí (důchod rodinný) z titulu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, náleží plně od orgánu tohoto státu, který přihlédne jen k době zaměstnání na vlastním území.
- /2/ Od orgánu druhého státu náleží v tomto případě dílčí důchod vypočtený podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy z důchodu, který by náležel z titulu invalidity nebo úmrtí z jiných příčin než pro pracovní úraz nebo nemoc z povolání.
- /3/ Utrpěl-li pracovník úraz nebo onemocněl nemocí z povolání v důsledku zaměstnání v obou státech, použijí se tato ustanovení:
- Při stanovení invalidity přihlédne se ke následkům pracovního úrazu a nemoci z povolání v obou státech.
 - Nastal-li se pracovník v důsledku pracovního úrazu v jednom státě invalidním v rozsahu, který by podmiňoval přiznání invalidního důchodu a utrpěl potom pracovní úraz v druhém státě, jehož následkem byl uznán invalidním nebo zemřel, důchod invalidní, vdovský a sirotčí (důchod rodinný) náleží od orgánu tohoto druhého státu. Od orgánu státu prvního náleží v tomto případě dílčí důchod invalidní nebo vdovský a sirotčí (důchod rodinný) podle zásad uvedených v odst. 2.
 - Obdržel-li pracovník v důsledku pracovního úrazu v jednom státě invalidní důchod a došlo potom k pracovnímu úrazu v druhém státě, ale v důsledku tohoto úrazu již nenastalo takové zhoršení zdravotního stavu, které by podmiňovalo zařazení do vyšší skupiny invalidity, náleží od orgánu tohoto státu jen dílčí invalidní důchod podle zásad uvedených v odst. 2.
 - Obdržel-li pracovník v důsledku pracovního úrazu v jednom státě invalidní důchod a utrpěl pracovní úraz ve státě druhém, jehož následkem došlo ke zhoršení zdravotního stavu, které podmiňuje zařazení do vyšší skupiny invalidity, orgán prvního státu vyplácí nadále důchod bez ohledu na zhoršení zdravotního stavu; orgán druhého státu vyplácí část důchodu, která představuje rozdíl mezi výší invalidního důchodu stanoveného s ohledem na zhoršení zdravotního stavu v důsledku pracovního úrazu v tomto státě a výší invalidního důchodu, která by náležela podle předpisů tohoto státu, nastal-li by první pracovní úraz na jeho území. Tato část se zvyšuje v případě, že by úhrn dávek od orgánů obou států byl nižší než výše důchodu náležející s ohledem na zhoršení zdravotního stavu.
 - V případě úmrtí pracovníka uvedeného pod písm. d), k němuž došlo v příčinné souvislosti s pracovním úrazem, náleží od orgánů obou států dílčí důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) z titulu pracovního úrazu vypočtený podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy.
 - Dílčí důchod invalidní, vdovský a sirotčí (důchod rodinný) z titulu nemoci z povolání, vypočtený podle článku 14 odst. 2 Úmluvy náleží od orgánů obou států. Jestliže pracovník již požíval dříve důchod invalidní z titulu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání

v jednom státě, dílčí invalidní důchod náležející od orgánu tohoto státu ve smyslu předcházejícího ustanovení nemůže být nižší než důchod dosud vyplácený tímto orgánem.

- /4/ V případech, které nejsou upraveny tímto paragrafem, dohodnout se orgány obou států o způsobu vyřízení.

Použití článku 14 odst. 5 Úmluvy

§ 17

Vznikne-li nárok na pohřebné podle předpisů obou států, náleží dávka jen od orgánu toho státu, na jehož území důchodce nebo člen jeho rodiny bydlel a kde se konal pohřeb.

Bydlel-li důchodce nebo člen jeho rodiny stále na území jednoho státu a pohřeb se konal na území státu druhého, pohřebné náleží od orgánu státu, ve kterém se konal pohřeb.

Použití článku 14 odst. 6 Úmluvy

§ 18

- /1/ Při rozhodování o invaliditě
- a) zařazení do III. skupiny invalidity podle polských předpisů považuje se za částečnou invaliditu podle československých předpisů a naopak,
 - b) zařazení do II. skupiny invalidity podle polských předpisů považuje se za plnou invaliditu podle československých předpisů a naopak,
 - c) zařazení do I. skupiny invalidity podle polských předpisů považuje se za plnou invaliditu a za bezmocnost podle československých předpisů,
 - d) úplná bezmocnost podle československých předpisů se považuje za invaliditu I. skupiny podle polských předpisů.
- /2/ Ustanovení předchozího odstavce se nepoužijí, jestliže důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) náleží jen z jednoho státu.

Použití článku 15 odst. 1 Úmluvy

§ 19

Nároky na důchody z titulu zaměstnání v obou státech jsou zachovány alespoň tak dlouho, jak dlouho jsou nároky zachovány podle předpisů toho státu, na jehož území byl pracovník zaměstnán naposled.

Použití článku 16 písm. b) Úmluvy

§ 20

- /1/ Jsou-li z titulu zaměstnání v obou státech splněny podmínky nároku na důchod jen podle předpisů jednoho státu, orgán tohoto státu přizná dílčí důchod podle článku 14 odst. 2 Úmluvy. Po splnění podmínek podle předpisů druhého státu orgán tohoto státu přizná dílčí důchod náležející podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy.
- /2/ Byl-li důchodce po přiznání důchodu orgánem jednoho státu nadále zaměstnán ve smyslu ustanovení předchozího odstavce věta první, vypočte se důchod orgány každého státu, podle čl. 14 odst. 2 Úmluvy s přihlédnutím k dobám zaměstnání po přiznání důchodu. Je-li takto

vypočtený dílčí důchod nižší než důchod přiznaný podle předchozího odstavce, věta první, vyplácí se dílčí důchod v původní výši.

Použití článku 17 Úmluvy

§ 21

- /1/ Podání žádosti z titulu zaměstnání v obou státech u orgánu jednoho státu považuje se současně za podání žádosti o přiznání dávky orgány druhého státu, neuvedl-li žadatel výslovně, že žádá o dávku jen od orgánu jednoho státu. V tomto případě se dávka stanoví podle zásad uvedených v čl. 16 písm. a) Úmluvy.
- /2/ Ústřední orgány sociálního zabezpečení obou států mohou dohodnout způsob podávání žádostí o dávku a způsob řízení mezi orgány obou států při vyřizování žádosti.

Použití článku 18 odst. 1 Úmluvy

§ 22

- /1/ Byl-li pracovník, který je československým občanem a bydlí v Polsku, zaměstnán v Polsku a ve třetím státě, se kterým Polsko uzavřelo úmluvu o sociálním pojištění, přiznává polský orgán tomuto pracovníkovi nebo členům jeho rodiny dílčí důchod podle zásad stanovených v čl. 14 odst. 2 Úmluvy z titulu zaměstnání v Polsku za podmínky, že doba zaměstnání v Polsku a ve třetím státě zakládá nárok na dávky podle polských předpisů.
- /2/ Byl-li pracovník, který je polským občanem a bydlí v Československu, zaměstnán v Československu a ve třetím státě, s kterým Československo uzavřelo úmluvu o sociálním pojištění, přiznává československý orgán tomuto pracovníkovi nebo členům jeho rodiny dílčí důchod podle zásad stanovených v čl. 14 odst. 2 Úmluvy z titulu zaměstnání v Československu za podmínky, že doba zaměstnání v Československu a třetím státě zakládá nárok na dávky podle československých předpisů.
- /3/ Byl-li pracovník, který je polským nebo československým občanem a bydlí v Polsku nebo v Československu, zaměstnán v Polsku, v Československu a ve třetím státě, se kterým Polsko nebo Československo anebo oba tyto státy uzavřely úmluvu o sociálním pojištění a bez doby zaměstnání v tomto třetím státě nevznikl by nárok na dávky
 - a) polský orgán přihlédne při zkoumání nároku na dávky k dobám zaměstnání československého občana ve třetím státě jako k dobám zaměstnání v Československu,
 - b) československý orgán přihlédne při zkoumání nároku na dávky k dobám zaměstnání polského občana ve třetím státě jako k dobám zaměstnání v Polsku.
- /4/ V případech uvedených v předchozím odstavci orgán každého státu vyplácí, pokud tu vznikl nárok na dávky, dílčí důchod vypočtený podle zásad stanovených v čl. 14 odst. 2 Úmluvy tak, že
 - a) polský orgán vyplácí československému občanu dílčí důchod, který odpovídá poměru doby zaměstnání v Polsku, k celkové době zaměstnání ve třech nebo více státech,
 - b) československý orgán vyplácí polskému občanu dílčí důchod, který odpovídá poměru doby zaměstnání v Československu k celkové době zaměstnání ve třech nebo více státech.
- /5/ Ustanovení předchozích odstavců se nepoužije, jsou-li splněny podmínky pro započtení doby zaměstnání ve třetím státě pro výpočet důchodu podle zásad stanovených v § 2 této Dohody.

Ustanovení závěrečná

§ 23

Ruší se všechny předchozí dohody týkající se otázek upravených touto Dohodou.

§ 24

Tato Dohoda nabývá účinnosti dnem jejího podpisu a užije se na dávky, na které vznikl nárok po tomto datu.

Tato Dohoda byla sjednána v Praze dne 21. října 1970 a sepsána ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce českém a polském, přičemž oba texty mají stejnou platnost.

M Štancel v.r.

M. Krukowski v.r.